

Viktigare lagar och förordningar inför årsskiftet 2019/2020

Innehållsförteckning

Inledning	5
Information om svensk lagstiftning.....	5
Statsrådsberedningen	6
Arbetsmarknadsdepartementet	7
Anställningsskyddet förlängs tills arbetstagaren fyllt 68 år	7
Barnkonventionen blir svensk lag	8
En registerförfattning införs för Myndigheten för Arbetsmiljökunskap	8
Takbeloppet höjs för lönebidrag och skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare.....	9
Ökat antal timmar samhällsorientering för nyanlända invandrare.....	9
Finansdepartementet	10
Nya regler för att lösa tvister om tolkning och tillämpning av skatteavtal inom EU	10
Skatten på drivmedel sänks från 1 januari 2020	11
Den s.k. värnskatten avskaffas.....	11
Ytterligare skattesänkningar för personer över 65 år	12
Elektronisk betalning krävs för att få ta del av rut- och rotavdrag.....	12
Utökade bestämmelser för att motverka skatteundandraganden.....	13
Möjlighet att driva verksamhet som tjänstepensionsföretag	13
Skyldighet för banker att tillhandahålla kontanttjänster i hela landet.....	14
Landsting blir regioner.....	14
Mer likvärdiga ekonomiska förhållanden för kommuner och regioner	15
Bidragsbrott även när ersättningar i vissa fall betalas ut till företag	15
Försvarsdepartementet	16
Fler möjliga skyddsobjekt och ökat skydd mot obemannade farkoster.....	16
Undantag från prövning av oredlighet i försvars- och säkerhetspolitisk forskning.....	17
Militärregionstaber inrättas i Försvarsmakten	17
Infrastrukturdepartementet	18
Skydd av Sveriges säkerhet vid användning av radiosändare	18
Investeringsstödet för energilagring förlängs	18
Ändrade krav på energimätning i byggnader	19
Justitiedepartementet	20
Lägre kapitalkrav för privata aktieföretag	20
Rätten till dagersättning begränsas för asylsökande som väljer att bo i områden med socioekonomiska utmaningar	21

Nya regler om uppehållstillstånd för forskning och studier inom högre utbildning.....	21
Förlängda möjligheter för migrationsdomstolarna att överlämna mål.....	22
Fortsatt och utbyggd försöksverksamhet med ett snabbförfarande i brottmål.....	22
Beredskap att förordna offentliga försvarare.....	23
Enklare för brottsbekämpande myndigheter att sätta upp kameror	23
Säkerhetspolisen får en egen registerförfattning	23
Straffet för mord skärps.....	24
Stärkt straffrättsligt skydd för förtroendevalda	24
Skärpt straff för utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling	24
Ett stärkt straffrättsligt skydd för blåjusverksamhet och myndighetsutövning	25
Skärpta straffrättsliga sanktioner mot företag.....	25
Kulturdepartementet	26
Umeå kommun ansluts till förvaltningsområdet för meänkieli.....	26
Regleringen om statsbidrag till konstnärer blir konststartsneutral	26
Miljödepartementet	28
Ändrade förutsättningar för klimatbonus vid köp av bil	28
Naturvårdsverket utses till ansvarig myndighet för verifiering och rapportering av utsläppsdata från flygverksamhet	28
Förbättrat genomförande av avfallsdirektivet.....	29
Näringsdepartementet	30
Stöd till fiskare som drabbades av torskstoppet i Östersjön	30
Socialdepartementet	31
Andning blir ett grundläggande behov som kan ge rätt till personlig assistans.....	31
Möjligheten att få garantipension fortsatt utbetald till EES och Schweiz samt till Förenade kungariket förlängs	31
Riktålder förs in som nytt åldersbegrepp	32
Utbildningsdepartementet	33
En särskild nämnd ska utreda misstankar om oredlighet i forskning	33
Etikprövning av forskning – tydligare regler och skärpta straff	34
Tydligare avskrivningsmöjlighet för vissa som har studielån och låga inkomster	34
Barn till besikkningsmedlemmar får rätt till förskoleklass	35
Skolverket ska kunna föreskriva tekniska krav för att möjliggöra nationella digitala prov framöver.....	35
Statsbidrag ges för anställning av lärarassistenter.....	35
Försöksverksamheten med spetsutbildningar förlängs med två år	36

Utrikesdepartementet..... 37

Inledning

Den här sammanställningen innehåller ett urval av de lagar och förordningar som träder i kraft under andra halvåret 2019 eller en tid därefter, både lagar och förordningar som är nya och ändringar i befintliga.

Lagar och förordningar anger spelreglerna för vårt samhälle. En ny lag blir till genom att regeringen lämnar ett förslag, en proposition, till riksdagen. Efter att något av riksdagens utskott har bearbetat propositionen fattar riksdagen beslut om den nya lagen. Därefter utfärdar regeringen lagen, vilket innebär att den publiceras och blir känd. En ny förordning kan regeringen själv besluta om utan att lägga fram den för riksdagen.

Både lagar och förordningar publiceras i Svensk författningssamling (SFS). Från och med den 1 april 2018 publiceras SFS elektroniskt på webbplatsen www.svenskforfattningssamling.se. Varje lag och förordning har ett unikt nummer i SFS.

Om du vill veta mer om propositioner, lagar och förordningar hittar du information på www.lagrummet.se. Lagrummet är en gemensam webbplats för den offentliga förvaltningens rättsinformation och innehåller länkar till rättsinformation hos regering, riksdag, domstolar och statliga myndigheter.

Lagstiftningsprocessen finns beskriven under rubriken ”Så styrs Sverige” på www.regeringen.se.

Den här sammanställningen kan laddas ner på www.regeringen.se. Vid publicering har vissa lagar ännu inte hunnit få några SFS-nummer. Det gäller nummer som slutar på ”000” (till exempel 2019:000).

Information om svensk lagstiftning

Lagrummet: www.lagrummet.se

Regeringens och Regeringskansliets webbplats: www.regeringen.se

Regeringskansliets rättsdatabaser: <http://rkrattsbaser.gov.se>

Sveriges riksdags webbplats: www.riksdagen.se

Statsrådsberedningen

Statsrådsberedningen ansvarar för att leda och samordna arbetet i Regeringskansliet samt för att samordna den svenska EU-politiken.

Kontakt

Presskontakter hos statsminister Stefan Löfven:

Pressekreterare Gösta Brunnander

Tfn 072-544 28 66

Pressekreterare Maria Soläng

Tfn 072-206 19 47

Presskontakt hos EU-minister Hans Dahlgren:

Pressekreterare Andreas Enbuske

Tfn 076-130 58 86

Till årsskiftet 2019/2020 träder inga lagar i kraft inom Statsrådsberedningens ansvarsområden.

Arbetsmarknadsdepartementet

Arbetsmarknadsdepartementet ansvarar för frågor och ärenden som rör arbetsmarknad, arbetsrätt och arbetsmiljö. Departementet ansvarar också för arbetet för ökad jämställdhet mellan kvinnor och män och mänskliga rättigheter på nationell nivå. Dessutom ansvarar departementet för arbetet för integration, mot segregation, rasism och diskriminering samt för att stärka hbtq-personers och barns rättigheter.

Kontakt

Presskontakt hos arbetsmarknadsminister Eva Nordmark:
Pressekreterare Gabriel Dahlander
Tfn 073-029 51 10

Presskontakt hos jämställdhetsminister samt minister med ansvar för arbetet mot diskriminering och segregation Åsa Lindhagen:
Pressekreterare Nicole Goufas
Tfn 073-085 75 88

Anställningsskyddet förlängs tills arbetstagaren fyllt 68 år

Ändring: Lagen (1982:80) om anställningsskydd

Beslutsunderlag: Prop. 2018/19:91 Anställningsskyddet förlängs tills arbetstagaren fyllt 69 år

SFS: 2019:528

Ikraftträdande: 1 januari 2020

Arbetstagare ges rätt att kvarstå i anställningen till 68 år. När den åldern har uppnåtts ska en arbetsgivare kunna säga upp en arbetstagare utan saklig grund genom ett förenklat uppsägningsförfarande. Åldersgränserna höjs till 68 år även beträffande tidpunkten för när tidsbegränsade anställningar inte längre övergår till tillsvidareanställningar och för när särskilda regler för uppsägningstid och företrädesrätt börjar gälla. Den särskilda formen för att avsluta en anställning genom ett skriftligt besked när arbetstagaren uppnår åldersgränsen tas bort, liksom den särskilda formen av visstidsanställning för äldre arbetstagare. Enligt riksdagens beslut ska åldersgränserna höjas till 69 år 2023.

Barnkonventionen blir svensk lag

Ny lag: Lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter

Beslutsunderlag: Prop. 2017/18:186 Inkorporering av FN:s konvention om barnets rättigheter

SFS: 2018:1197

Ikraftträdande: 1 januari 2020

Lagen innebär att Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) inkorporeras i svensk rätt. Barnkonventionen ges därmed ställning som svensk lag vilket innebär ett förtydligande av att rättstillämparna ska beakta de rättigheter som följer av barnkonventionen i mål och ärenden som rör barn. Inkorporeringen innebär att barnets roll som rättssubjekt med egna specifika rättigheter tydliggörs. Den kan därmed förväntas medverka till att barnet i högre grad hamnar i fokus i de situationer som gäller barnet. Inkorporeringen avses bidra till att synliggöra barnets rättigheter, och är ett sätt att skapa en grund för ett mer barnrättsbaserat synsätt i all offentlig verksamhet där rättigheterna ses utifrån ett helhetsperspektiv.

En registerförfattning införs för Myndigheten för Arbetsmiljökunskap

Ny lag: Lagen (2019:663) om behandling av personuppgifter vid Myndigheten för arbetsmiljökunskap

Beslutsunderlag: Prop. 2018/19:151 Behandling av personuppgifter vid Myndigheten för arbetsmiljökunskap

SFS: 2019:663

Ikraftträdande: 1 mars 2020

Lagen, som är en komplettering till EU:s dataskyddsförordning, ger Myndigheten för arbetsmiljökunskap möjlighet att behandla de personuppgifter som är nödvändiga för att myndigheten ska kunna fullgöra sina arbetsuppgifter på ett effektivt sätt samtidigt som enskildas personliga integritet värnas. Lagen gäller vid myndighetens behandling av personuppgifter i dess verksamhet med kunskapsuppbyggnad, kunskapspridning, utvärdering och analys. Den innehåller även olika skyddsåtgärder och begränsningar som syftar till att värna enskildas personliga integritet.

Takbeloppet höjs för lönebidrag och skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare

Ändring: Förordningen (2017:462) om särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga

SFS: 2019:794

Ikraftträdande: 1 januari 2020

Ändringen innebär att takbeloppet för lönebidrag och skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare höjs från 19 100 kronor till 20 000 kronor per månad för heltidsarbete. Syftet är att förstärka dessa stöd för att fler personer med svag förankring på arbetsmarknaden ska komma i arbete.

Ökat antal timmar samhällsorientering för nyanlända invandrare

Ändring: Förordningen (2010:1138) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare

SFS: 2019:000

Ikraftträdande: 1 februari 2020

Samhällsorientering syftar till att underlätta de nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet. Den ska ge en grundläggande förståelse för det svenska samhället och en grund för fortsatt kunskapsinhämtande. Kommunerna ska i dag erbjuda samhällsorientering som omfattar minst 60 timmar. Från och med den 1 februari 2020 ska kommunerna i stället erbjuda samhällsorientering som omfattar minst 100 timmar. Ändringen har sin grund i januariavtalet, den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet.

Finansdepartementet

Finansdepartementet ansvarar för frågor som rör statens ekonomi. Det handlar om samordning av statens budget, prognoser och analyser, skattefrågor samt styrning och förvaltning av statens verksamhet. Dessutom ansvarar departementet för frågor som rör finansmarknad, bostäder och samhällsplanering samt konsumentlagstiftning.

Kontakt

Presskontakter hos finansminister Magdalena Andersson:

Pressekreterare Isabel Lundin

Tfn 076-296 46 38

Pressekreterare Mirjam Kontio

Tfn 073-074 05 57

Presskontakter hos finansmarknads- och bostadsminister, biträdande finansminister Per Bolund:

Pressekreterare Frida Färlin

Tfn 073-078 52 24

Pressekreterare Martin Candell (tf)

Tfn 073-802 32 49

Presskontakt hos civilminister Lena Micko:

Pressekreterare Jonas Lannering

Tfn 073-057 23 36

Nya regler för att lösa tvister om tolkning och tillämpning av skatteavtal inom EU

Ny lag: Lag om tvistlösningsförfarande i ärenden som rör skatteavtal inom Europeiska unionen

Ny förordning: Förordning om tvistlösningsförfarande i ärenden som rör skatteavtal inom Europeiska unionen

Beslutsunderlag: Prop. 2018/19:143 Genomförande av direktivet om skattetvistlösningsmekanismer inom EU

SFS: 2019:601–602

Ikraftträdande: 1 november 2019

De nya reglerna säkerställer att en tvist som rör ett skatteavtal mellan Sverige och en annan stat inom EU blir löst inom en viss tid genom användandet av

ett förfarande vid ömsesidig överenskommelse. Förfarandet liknar det som finns i skatteavtalen i dag. De nya reglerna innehåller bland annat tydligare tidsgränser för de behöriga myndigheterna under förfarandet för tvistlösning samt möjligheten för den skattskyldige att vända sig till domstol i vissa fall. I likhet med vissa svenska bilaterala skatteavtal och skiljemannakonventionen finns också bestämmelser om skiljeförfarande.

Förfarandet vid ömsesidig överenskommelse kan initieras av en fysisk eller juridisk person som är skatterättsligt hemmahörande i en stat inom EU och som påverkas direkt av en tvist som rör skatteavtalet mellan Sverige och en annan EU-stat. Ansökan ska vara skriftlig och ges in till Skatteverket inom tre år från dag då den ansökande personen fick del av det beslut eller besked om åtgärd som gett upphov till en tvist.

Skatten på drivmedel sänks från 1 januari 2020

Ändring: Lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Beslutsunderlag: Prop. 2019/20:24 Sänkt skatt på drivmedel

SFS: 2019:1244

Ikraftträdandedatum: 1 januari 2020

För att motverka ökade pumppriser på bensin och diesel, som kan uppstå när inblandningen av biodrivmedel ökar till följd av reduktionsplikten samt genom indexering av drivmedelsskatter 2020, sänks energiskatten och koldioxidskatten på dessa drivmedel. Förslagen medför att skatten vid pump, utöver vad som följer av indexeringen med konsumentprisindex, inte höjs 2020.

Den s.k. värnskatten avskaffas

Ändring: Inkomstskattelagen (1999:1229)

Beslutsunderlag: Prop. 2019/20:1 Budgetpropositionen för 2020 (volym 1b, avsnitt 12.1)

Ikraftträdande: 1 januari 2020

SFS: 2019:1164

Statlig skatt betalas på inkomster över en viss nivå. Det finns i dag två skiktgränser som avgör hur mycket som ska betalas i statlig skatt, en nedre och en övre. På inkomster över den nedre gränsen tas statlig inkomstskatt ut med 20 procent. På inkomster över den övre skiktgränsen tas statlig inkomstskatt ut med ytterligare 5 procentenheter, det vill säga sammanlagt 25 procent. Från och med 2020 avskaffas den övre skiktgränsen för statlig inkomstskatt (så kallad värnskatt). Det innebär att alla som betalar statlig

inkomstskatt ska betala 20 procent skatt på den inkomst som överstiger en skiktgräns. Den skiktgränsen motsvarar den tidigare nedre skiktgränsen. Ändringen har sin grund i januariavtalet, den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet.

Ytterligare skattesänkningar för personer över 65 år

Ändring: Inkomstskattelagen (1999:1229)

Beslutsunderlag: Prop. 2019/20:1 Budgetpropositionen för 2020 (volym 1b, avsnitt 12.2)

SFS: 2019:1164

Ikraftträdande: 1 januari 2020

Skatten sänks ytterligare för personer över 65 år. Skattesänkningen sker genom att det förhöjda grundavdraget förstärks för dem som vid beskattningsårets början har fyllt 65 år. Detta innebär att skatten från 1 januari 2020 sänks för inkomster mellan cirka 17 000 och 115 000 kronor per månad så att den så kallade skatteklyftan mellan löntagare och pensionärer minskar ytterligare. Den som har en inkomst på 21 000 kronor i månaden kommer att betala cirka 215 kronor mindre i skatt per månad. Pensionärer över 65 år med en årsinkomst som är lägre än cirka 210 000 kronor (17 000 kronor per månad) har sedan tidigare samma eller lägre skatt jämfört med löntagare yngre än 65 år.

Elektronisk betalning krävs för att få ta del av rut- och rotavdrag

Ändring: Inkomstskattelagen (1999:1229)

Beslutsunderlag: Prop. 2019/20:1 Budgetpropositionen för 2020 (volym 1b, avsnitt 12.3)

SFS: 2019:1164

Ikraftträdande: 1 januari 2020

För att få ta del av rut- och rotavdrag införs ett krav på att utfört arbete betalas elektroniskt. Syftet med kravet är bland annat att minska risken för felaktiga utbetalningar. Kravet underlättar för Skatteverket att kontrollera att betalning faktiskt har skett, vilket är en förutsättning för att rut- och rotavdrag ska medges. Kravet gäller när arbetet betalas enligt den så kallade fakturamodellen och arbetet har utförts av en näringsidkare som är godkänd för F-skatt, eller motsvarande intyg i utlandet om arbetet har utförts utomlands. Exempel på elektronisk betalning är en betalning med kontokort, inbetalningskort, BankID eller Swish.

Utökade bestämmelser för att motverka skatteundandraganden

Ändringar: Inkomstskattelagen (1999:1229) och lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt

Beslutsunderlag: Prop. 2019/20:13 Genomförande av regler i EU:s direktiv mot skatteundandraganden för att neutralisera effekterna av hybrida mismatchningar

SFS: 2019:000

Ikraftträdande: 1 januari 2020

Det så kallade direktivet mot skatteundandraganden innehåller regler om hybrida mismatchningar som förhindrar att olikheter i nationell lagstiftning om skattemässig behandling av till exempel företag och finansiella instrument utnyttjas i skatteundandragande syfte.

För att genomföra dessa regler utökas bestämmelserna i inkomstskattelagen om avdragsförbud för ränteutgifter vid vissa gränsöverskridande situationer. Utökningarna innebär att bestämmelserna omfattar fler situationer med hybrida mismatchningar och att bestämmelserna även omfattar andra utgifter än ränteutgifter. Tillämpningsområdet utökas till att omfatta även förfaranden som har ingåtts i syfte att medföra en skatteförmån. Rätten till avräkning av utländsk skatt begränsas i en särskild hybridsituation genom ändringar i lagen om avräkning av utländsk skatt.

Möjlighet att driva verksamhet som tjänstepensionsföretag

Ny lag: Lag (2019:742) om tjänstepensionsföretag

Ny förordning: Förordning (2019:809) om tjänstepensionsföretag

Ändringar: Försäkringsrörelselagen (2010:2043) med flera lagar och förordningar

Beslutsunderlag: Prop. 2018/19:158 En ny reglering för tjänstepensionsföretag

SFS: 2019:742–773 och 2019:809–821

Ikraftträdande: 15 december 2019

Tjänstepensionsföretag är en ny typ av finansiellt företag som kommer att driva försäkringsrörelse inom tjänstepensionsområdet. Det regelverk för tjänstepensionsföretag som nu införs innebär bland annat att företag som i dag driver försäkringsrörelse på tjänstepensionsområdet – livförsäkringsföretag och tjänstepensionskassor – får möjlighet att övergå till att i stället driva sin verksamhet som tjänstepensionsföretag. Syftet med det nya regelverket är att möjliggöra en effektiv förvaltning av

tjänstepensionskapital och samtidigt säkerställa ett fullgott skydd för nuvarande och framtida pensionärer.

Skyldighet för banker att tillhandahålla kontanttjänster i hela landet

Ändringar: Lag (2010:751) om betaltjänster och förordning (2010:1008) om betaltjänster

Beslutsunderlag: Prop. 2019/20:23 Skyldighet för kreditinstitut att tillhandahålla kontanttjänster

SFS: 2019:1226–1229

Ikraftträdande: 1 januari 2020

Ändringarna i lagen innebär att de största bankerna med verksamhet i Sverige ska tillhandahålla platser för kontantuttag till konsumenter och insättningar av dagskassor till företag i betryggande utsträckning i hela landet. Ändringarna betyder att det införs en miniminivå för den typen av kontantservice.

Post- och telestyrelsen ska vara tillsynsmyndighet och kommer redan med början den 1 januari 2020 att kartlägga tillgången till kontanttjänster i hela landet. Om bankerna inte tillhandahåller kontanttjänster i minst den omfattning som anges i förordningen ska Post- och telestyrelsen från och med den 1 januari 2021 rapportera detta till Finansinspektionen, som genom beslut om föreläggande om rättelse och sanktionsavgift får ingripa mot den svenska bank som inte lever upp till kraven.

Landsting blir regioner

Ändringar: Kommunallagen (2017:725), vallagen (2005:837), m.fl. lagar och förordningar

Beslutsunderlag: Prop. 2018/19:162 En ny beteckning för kommuner på regional nivå och vissa frågor om regionindelning

SFS: 2019:835, 2019:923 m.fl.

Ikraftträdande: 1 januari 2020

Ett stort antal lagar och förordningar ändras genom att den nuvarande beteckningen landsting byts ut mot region. Fullmäktige i regionerna ska benämnas regionfullmäktige och styrelsen ska benämnas regionstyrelse. Detta görs för att skapa större tydlighet och förståelse för det demokratiska systemets struktur och säkerställa en enhetlighet.

Mer likvärdiga ekonomiska förhållanden för kommuner och regioner

Ändring: Lag (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning

Beslutsunderlag: Prop. 2019/20:11 Ändringar i kostnadsutjämningen för kommuner och landsting

SFS: 2019:796

Ikraftträdande: 1 januari 2020

Förändringen syftar till att det kommunala kostnadsutjämningsystemet på ett bättre sätt ska ta hänsyn till strukturella skillnader mellan kommuner och mellan regioner, och därmed bidra till mer likvärdiga förutsättningar. Det innebär att omfördelningen ökar och utjämningen förstärks. Ändringarna handlar till stor del om uppdateringar som gör att systemet får en högre grad av aktualitet. Utjämningen förstärks utifrån faktorer som gleshet och socioekonomi, till exempel utbildningsbakgrund.

Förändringarna förstärker systemets grundprincip om att utjämningen ska bygga på opåverkbara och strukturella faktorer, till exempel befolkningsstruktur och geografiska förutsättningar. För de kommuner och regioner som påverkas negativt av förslaget finns ett införandebidrag som gör att förändringarna fasas in över flera år.

Bidragsbrott även när ersättningar i vissa fall betalas ut till företag

Ändringar: Bidragsbrottslagen (2007:612) och lagen (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen

Beslutsunderlag: Prop. 2018/19:132 Ett starkare skydd för välfärdssystemen

SFS: 2019:652–653

Ikraftträdande: 1 januari 2020

Bidragsbrottslagens tillämpningsområde utvidgas till att avse även stöd, bidrag och ersättningar som beslutas av Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen eller en kommun och avser en enskild person, men betalas ut till någon annan än den enskilde, till exempel ett företag. Ändringen innebär att bland annat tandvårdsstöd och olika former av arbetsmarknadspolitiska stöd kommer att omfattas av lagen.

Dessutom utökas underrättelseskyldigheten vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen till att även omfatta vissa ersättningar som avser en enskild person, men betalas ut till någon annan än den enskilde.

Försvarsdepartementet

Försvarsdepartementet ansvarar för Sveriges militära försvar och dess stödmyndigheter. Departementet planerar internationella insatser och säkerhetsfrämjande verksamhet på strategisk nivå och ger uppdrag till myndigheterna att genomföra samt följa upp dessa insatser.

Kontakt

Presskontakt hos försvarsminister Peter Hultqvist:

Pressekreterare Toni Eriksson

Tfn 073-072 83 16

Fler möjliga skyddsobjekt och ökat skydd mot obemannade farkoster

Ändringar: Skyddslagen (2010:305), kamerabevakningslagen (2018:1200), skyddsförordningen (2010:523) och förordningen (1992:98) om användande av skjutvapen vid vaktjänst inom Försvarsmakten

Beslutsunderlag: Prop. 2018/19:127 Skyddsobjekt och obemannade farkoster

SFS: 2019:696–697, 2019:775, 2019:941, 2019:1163 och 2019:1169

Ikraftträdande: 1 januari 2020

Fler skyddsvärda byggnader, andra anläggningar och områden ska kunna beslutas vara skyddsobjekt. Det gäller sådana byggnader m.m. som används för posthantering, alarmering och försörjning med livsmedel och andra förnödenheter av betydelse för Sveriges försörjningsberedskap. Detta gäller även fartyg som används för transport av kärnämnen samt vissa militära fordon. Skyddslagen ska även tillämpas på byggnader, andra anläggningar och områden som disponeras av Totalförsvarets forskningsinstitut på samma sätt som redan gäller för bland annat Försvarsmakten.

Det ges också möjlighet att, utöver när det råder höjd beredskap, med hänsyn till Sveriges försvarsberedskap besluta att även andra byggnader, anläggningar och områden som inte är angivna i skyddslagens bestämmelser ska vara skyddsobjekt om de är av betydelse för totalförsvaret.

Skyddsvakter får en förstärkt möjlighet att ingripa mot obemannade farkoster och i särskilda fall använda våld med stöd av skyddslagen.

Undantag från prövning av oredlighet i försvars- och säkerhetspolitisk forskning

Ny förordning: Förordning (2019:1176) om undantag från prövning av oredlighet i forskning inom det försvars- och säkerhetspolitiska området

Beslutsunderlag: Promemorian Undantag inom det försvars- och säkerhetspolitiska området från lagen om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning (Fö2019/00752/RS)

SFS: 2019:1176

Ikraftträdande: 1 januari 2020

I förordningen regleras undantag från lagen (2019:504) om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning. Undantag från lagen gäller enligt förordningen sådan forskning som bedrivs av huvudmän inom det försvars- och säkerhetspolitiska området. Undantagen ska endast gälla de delar av lagen som gäller prövning av oredlighet i den särskilda nämnd som ska finnas enligt lagen samt i allmän förvaltningsdomstol. En förutsättning för att undantagen ska tillämpas är att vissa villkor i fråga om forskningens känslighet är uppfyllda. Bedömningen ska utgå från säkerhetsskyddsklasserna i säkerhetsskyddslagen (2018:585).

Militärregionstaber inrättas i Försvarsmakten

Ändring: Förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten

Beslutsunderlag: Prop. 2019/20:1 Budgetpropositionen för 2020

SFS: 2019:000

Ikraftträdande: 1 februari 2020

Fyra militärregionstaber inrättas i Försvarsmakten: Norra militärregionstaben, Mellersta militärregionstaben, Västra militärregionstaben och Södra militärregionstaben. De utgår från Försvarsmaktens fyra militärregioner med regionala staber och lokaliseras till Boden, Upplands-Bro/Kungsängen, Skövde respektive Lund/Revinge. Militärregionstaberna kommer att ha ett samlat ansvar för hemvärnsförbandens utbildning, vidmakthållande och insatser inom den egna regionen.

Infrastrukturdepartementet

Infrastrukturdepartementet ansvarar för frågor som rör transporter, energi, digitaliseringspolitik och infrastruktur.

Kontakt

Presskontakt hos infrastrukturminister Tomas Eneroth:
Pressekreterare Karin Röding Boman
Tfn 076-116 65 62

Presskontakt hos energi- och digitaliseringsminister Anders Ygeman
Pressekreterare Fredrik Persson
Tfn 073-072 81 36

Skydd av Sveriges säkerhet vid användning av radiosändare

Ändring: Lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation

Beslutsunderlag: Prop. 2019/20:15 Skydd av Sveriges säkerhet vid radioanvändning

SFS: 2019:1206

Ikraftträdande: 1 januari 2020

Det införs bestämmelser för att säkerställa att radioanvändning inte orsakar skada för Sveriges säkerhet. Att det kan antas att radioanvändningen inte kommer att orsaka skada för Sveriges säkerhet ska vara en förutsättning för att få tillstånd att använda radiosändare och för att få medgivande till överlåtelse eller uthyrning av sådana tillstånd. Tillstånd ska kunna förenas med villkor om krav som är av betydelse för Sveriges säkerhet.

Dessutom ska tillstånd kunna återkallas eller tillståndsvillkor ändras omedelbart om radioanvändningen har orsakat skada för Sveriges säkerhet eller det kan antas att radioanvändningen kommer att orsaka sådan skada. Säkerhetspolisen och Försvarsmakten ska kunna överklaga beslut i tillståndsfrågor som berör Sveriges säkerhet.

Investeringsstödet för energilagring förlängs

Ändring: Förordningen (2016:899) om bidrag till lagring av egenproducerad elenergi

Beslutsunderlag: Regleringsbrev till Energimyndigheten

SFS: 2019:1247

Ikraftträdande: 1 januari 2020

Ändringen innebär en förlängning av möjligheten att bevilja bidrag för åtgärder som slutförs under 2020. Investeringsstödet för energilagring infördes 2016 och är avsett för lagring av egenproducerad el, i praktiken solel. Förlängningen innebär att bidrag enligt förordningen kan beviljas under lika lång tid som stödet enligt förordningen (2009:689) om statligt stöd till solceller.

Ändrade krav på energimätning i byggnader

Ändring: Förordningen (2014:348) om energimätning i byggnader

Beslutsunderlag: Promemorian Förbättrat genomförande av direktivet om energieffektivitet – Individuell mätning av värme och tappvarmvatten i befintlig bebyggelse

SFS: 2019:656

Ikraftträdande: 1 december 2019, överg.best.

Ändringen innebär begränsade krav på installation av system för individuell mätning och debitering, IMD, av värme och varmvatten. IMD-kravet kan ha som effekt att de flerbostadshus som har sämst energiprestanda renoveras och energieffektiviseras. Boverket bemyndigas att ge ut föreskrifter. Krav på installation av IMD träder dock i kraft först den 1 juli 2021.

Justitiedepartementet

Justitiedepartementet ansvarar för lagstiftningen på en rad olika områden, som statsrätt och allmän förvaltningsrätt, civilrätt, processrätt, straffrätt samt migrations- och asylrätt. De lagar och förordningar som finns med i denna sammanställning speglar spridningen av departementets ansvarsområden.

Kontakt

Presskontakter hos justitie- och migrationsminister Morgan Johansson:

Pressekreterare Adriana Haxhimustafa

Tfn 070-266 31 05

Pressekreterare Sofie Rudh

Tfn 072-545 74 21

Presskontakter hos inrikesminister Mikael Damberg:

Pressekreterare Natali Sial

Tfn 072-520 54 49

Pressekreterare Per Strängberg

Tfn 073-093 90 56

Lägre kapitalkrav för privata aktiebolag

Ändring: Aktiebolagslagen (2005:551)

Beslutsunderlag: Prop. 2019/20:21 Lägre kapitalkrav för privata aktiebolag (bet. 2019/2020:CU5, rskr. 2019/20:000) och promemorian Lägre kapitalkrav för privata aktiebolag.

SFS: 2019:1264

Ikraftträdande: 1 januari 2020

Det lägsta tillåtna aktiekapitalet i privata aktiebolag sänks från 50 000 kronor till 25 000 kronor. Ändringen gör aktiebolagsformen mer tillgänglig för den som driver eller vill starta ett företag. Ändringen främjar företagande, särskilt inom tjänstesektorn där många företag har ett lägre kapitalbehov än i andra sektorer. Ändringen har sin grund i januariavtalet, den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet.

Rätten till dagersättning begränsas för asylsökande som väljer att bo i områden med socioekonomiska utmaningar

Ändringar: Lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. och förordningen (1994:361) om mottagande av asylsökande m.fl.

Beslutsunderlag: Prop. 2019/20:10 Ett socialt hållbart eget boende för asylsökande

SFS: 2019:1204–1205

Ikraftträdande: 1 januari 2020

Reglerna om eget boende för asylsökande ändras för att asylsökande i fler fall än i dag ska välja att bo där det finns förutsättningar för ett socialt hållbart mottagande och för att de negativa sociala konsekvenserna av asylsökandes eget boende ska minska. Ändringarna innebär att om en asylsökande på egen hand ordnar bostad i ett område med socioekonomiska utmaningar, ska han eller hon som huvudregel inte ha rätt till dagersättning eller särskilt bidrag enligt lagen om mottagande av asylsökande m.fl.

Vilka områden som omfattas kommer att anges i en förteckning som Migrationsverket ska hålla tillgänglig och som ska börja gälla den 1 juli 2020. Ändringarna har sin grund i januariavtalet, den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet.

Nya regler om uppehållstillstånd för forskning och studier inom högre utbildning

Ändringar: Utlänningslagen (2005:716), lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare med flera lagar och förordningar

Beslutsunderlag: Prop. 2019/20:9 Nya regler om uppehållstillstånd för forskning och studier inom högre utbildning

SFS: 2019:1208–1214

Ikraftträdande: 1 januari 2020

Genom ändringarna införs det i utlänningslagen särskilda regler om uppehållstillstånd för forskning och studier inom högre utbildning. Sådana tillstånd ska beviljas för minst ett år, eller den kortare tid som forskningen eller studierna ska pågå, och tillståndstiden ska kunna förlängas. Forskare och studenter ska också ha möjlighet att stanna kvar i Sverige i upp till ett år efter slutförd forskning eller slutförda studier för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att bedriva näringsverksamhet här. Det införs även nya regler om uppehållstillstånd för praktik med anknytning till

högre utbildning, volontärarbete inom ramen för Europeisk volontärtjänst och au pair-arbete. Ändringarna genomför EU:s student- och forskardirektiv.

Förlängda möjligheter för migrationsdomstolarna att överlämna mål

Ändring: Lagen (2016:1139) om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolars behörighet

Beslutsunderlag: Prop. 2019/20:19 Förlängda möjligheter för migrationsdomstolarna att överlämna mål och promemorian Förlängda möjligheter för migrationsdomstolarna att överlämna mål (Ju2018/05347/DOM)

SFS: 2019:000

Den 1 januari 2017 utvidgades möjligheterna för de förvaltningsrätter som är migrationsdomstolar och den kammarrätt som är migrationsöverdomstol att överlämna mål till andra domstolar. Dessa möjligheter var delvis tidsbegränsade. Den nu aktuella ändringen innebär att möjligheterna att överlämna mål förlängs ett år till utgången av 2020.

Fortsatt och utbyggd försöksverksamhet med ett snabbförfarande i brottmål

Ändringar: Lagen (2018:160) om försök med tillgänglighetsdelgivning i brottmål och förordningen (2017:1028) om en försöksverksamhet med snabbare handläggning av brott

Beslutsunderlag: Prop. 2018/19:139 Fortsatt giltighet av lagen om försök med tillgänglighetsdelgivning i brottmål och Ds 2018:9 Snabbare lagföring

SFS: 2019:665 och 2019:675

Ikraftträdande: 1 januari 2020

Sedan januari 2018 har en försöksverksamhet med ett snabbförfarande i brottmål pågått i norra Stockholm. Försöket regleras av dels en tidsbegränsad lag om ett nytt sätt att delge handlingar (tillgänglighetsdelgivning), dels en tidsbegränsad förordning som bland annat anger var försöket får pågå. Ändringarna innebär att giltighetstiden för lagen och förordningen förlängs till utgången av 2022 och att det geografiska området utökas. På så sätt kan försöket med ett snabbförfarande fortsätta och byggas ut till hela Stockholm.

Beredskap att förordna offentliga försvarare

Ändring: Förordningen (1988:31) om tingsrätternas beredskap för prövning av häktningsfrågor m.m.

Beslutsunderlag: Promemorian En utvidgad beredskap för brådskande beslut om förordnande av offentlig försvarare, Ju2019/01691/DOM

SFS: 2019:673

Ikraftträdande: 10 december 2019 och 1 april 2020

Ändringen innebär att det införs en beredskap vid tingsrätterna för att förordna offentliga försvarare utanför tingsrätternas ordinarie kontors- och beredskapstider. Beredskapen avser fall där en person är gripen eller anhållen och det finns ett särskilt brådskande behov av försvarare. Domstolsverket ges rätt att meddela närmare föreskrifter om beredskapen.

Enklare för brottsbekämpande myndigheter att sätta upp kameror

Ändring: Kamerabevakningslagen (2018:1200)

Beslutsunderlag: Prop. 2018/19:147 Kamerabevakning i brottsbekämpningen – ett enklare förfarande

SFS: 2019:1163

Ikraftträdande: 1 januari 2020

Kamerabevakningslagen ändras så att Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Kustbevakningen och Tullverket får bedriva kamerabevakning utan tillstånd av Datainspektionen. Myndigheterna ska själva bedöma om intresset av bevakningen väger tyngre än allmänhetens intresse av att inte bli bevakad. Datainspektionen ska utöva tillsyn. Syftet med lagändringen är att förbättra möjligheten att bekämpa och lagföra brott med hjälp av kamerabevakning.

Säkerhetspolisen får en egen registerförfattning

Ny lag: Lagen om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter

Ny förordning: Förordning om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter

Ändringar: Följdändringar i ett antal lagar och förordningar

Beslutsunderlag: Prop. 2018/19:163 Ny lag om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter

SFS: 2019:1182

Ikraftträdande: 1 januari 2020

Stora delar av Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter omfattas inte av EU:s dataskyddsreform, som nyligen genomförts i svensk rätt. Genom

den nya lagen, som gäller behandling av personuppgifter som rör nationell säkerhet i Säkerhetspolisens brottsbekämpande och lagförande verksamhet, får även Säkerhetspolisen en egen modern registerförfattning.

Straffet för mord skärps

Ändring: Brottsbalken

Beslutsunderlag: Prop. 2018/19:138 Straffet för mord

SFS: 2019:805

Ikraftträdande: 1 januari 2020

Lagändringen innebär att det i straffbestämmelsen om mord anges att det som skäl för livstids fängelse särskilt ska beaktas om gärningen föregåtts av noggrann planering, präglats av särskild förslagenhet, syftat till att främja eller dölja annan brottslighet, inneburit svårt lidande för offret eller annars varit särskilt hänsynslös. Syftet med lagändringen är att livstidsstraffet ska kunna komma i fråga i betydligt större utsträckning än tidigare.

Stärkt straffrättsligt skydd för förtroendevalda

Ändring: Brottsbalken

Beslutsunderlag: Prop. 2018/19:154 Brott mot förtroendevalda

SFS: 2019:828 och 2019:839

Ikraftträdande: 1 och 2 januari 2020

Lagändringen innebär att det som en försvårande omständighet vid bedömningen av straffvärdet särskilt ska beaktas om brottet begåtts mot en person på grund av att han eller hon eller någon närstående innehaft ett uppdrag som förtroendevald i stat, kommun, region, Sametinget eller Europaparlamentet.

Skärpt straff för utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling

Ändring: Brottsbalken

Beslutsunderlag: Prop. 2018/19:157 Straffrättsliga åtgärder mot utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling

SFS: 2019:000

Ikraftträdande: 1 januari 2020

Lagändringen innebär att straffskalan för köp av sexuell handling av barn skärps dels genom att minimistraffet höjs från böter till fängelse, dels genom att maximistraffet höjs till fängelse i fyra år. Vidare ändras brottsbeteckningen till utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling.

Ett stärkt straffrättsligt skydd för blåljusverksamhet och myndighetsutövning

Ändring: Brottsbalken

Beslutsunderlag: Prop. 2018/19:155 Ett stärkt straffrättsligt skydd för blåljusverksamhet och myndighetsutövning

SFS: 2019:1162

Ikraftträdande: 1 januari 2020

Lagändringen innebär att sabotage mot blåljusverksamhet införs som ett nytt gradindelad brott i brottsbalken. Brottet omfattar den som angriper eller på annat sätt stör polis, räddningstjänst eller ambulanssjukvård, om gärningen är ägnad att allvarligt försvåra eller hindra utryckningsverksamhet eller brottsbekämpande verksamhet. Om gärningen framkallat fara för flera människoliv eller egendom av särskild betydelse, eller annars varit av särskilt farlig art, ska det dömas för grovt sabotage mot blåljusverksamhet. Straffet för sabotage mot blåljusverksamhet är fängelse i högst fyra år och för grovt sabotage mot blåljusverksamhet fängelse på viss tid, lägst två och högst arton år, eller på livstid. Vidare skärps straffskalan för grovt våld eller hot mot tjänsteman till fängelse i lägst ett och högst sex år.

Skärpta straffrättsliga sanktioner mot företag

Ändring: Brottsbalken

Beslutsunderlag: Prop. 2018/19:164 Skärpta straffrättsliga sanktioner mot företag

SFS: 2019:829

Ikraftträdande: 1 januari 2020

Lagändringarna syftar till att säkerställa att det straffrättsliga regelverket för företag är effektivt, ändamålsenligt och modernt och att det är anpassat till Sveriges EU-rättsliga och övriga internationella åtaganden. Ändringarna innebär bland annat följande:

- Tillämpningsområdet för bestämmelserna om företagsbot utvidgas.
- Företagets finansiella ställning ska beaktas vid bestämmandet av företagsbotens storlek när det är fråga om ett större företag och brottsligheten är särskilt klandervärd.
- Samordningen av påföljd och företagsbot bör i första hand ske när företagsboten bestäms (sanktionskumulation).
- Svensk domstol ges utökad behörighet att döma över vissa internationella mutbrott, och möjligheterna att förelägga företagsbot genom strafföreläggande utökas.

Kulturdepartementet

Kulturdepartementet ansvarar för frågor som rör kultur, demokrati, medier, de nationella minoriteterna samt det samiska folkets språk och kultur. Departementet ansvarar också för idrott och ungdomspolitik samt för frågor som rör det civila samhället, trossamfund och begravningsverksamhet.

Kontakt

Presskontakt hos kultur- och demokratiminister Amanda Lind:
Pressekreterare Josefin Sasse
Tfn 073-077 94 69

Umeå kommun ansluts till förvaltningsområdet för meänkieli

Ändring: Förordningen (2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

Beslutsunderlag: Prop. 2019/20:1 Budgetpropositionen för 2020, utgiftsområde 1

SFS: 2019:657

Ikraftträdande: 1 januari 2020

Genom ändringen ansluts Umeå kommun till förvaltningsområdet för meänkieli. Umeå kommun ingår sedan tidigare i förvaltningsområdena för samiska och finska. Ändringen innebär bland annat att enskilda inom Umeå kommun har rätt att använda meänkieli vid sina muntliga och skriftliga kontakter med förvaltningsmyndigheter enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Umeå kommun ska också erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller en väsentlig del av sin äldreomsorg utförd av personal som behärskar meänkieli. Kommunen ska även erbjuda barn, vars vårdnadshavare begär det, plats i förskola där hela eller en väsentlig del av verksamheten bedrivs på meänkieli.

Regleringen om statsbidrag till konstnärer blir konstartsneutral

Ny förordning: Förordning (2019:1269) om statsbidrag till konstnärer

Ändringar: Förordningen (1962:652) om Sveriges författarfond, förordningen (1976:528) om bidrag till konstnärer, förordningen (1983:190) om pensionsgrundande konstnärsbidrag m.m. och förordningen (1989:500) om vissa särskilda insatser på kulturområdet.

Beslutsunderlag: Prop. 2019/20:1 Budgetpropositionen för 2020 och SOU

2018:23 Konstnär – oavsett villkor?

SFS: 2019:000

Ikraftträdande: 1 mars 2020

Genom den nya förordningen får Konstnärsnämnden och Styrelsen för Sveriges författarfond bättre möjligheter att hantera och pröva frågor om statsbidrag till konstnärer genom att regleringen blir konststartsneutral. Därutöver blir regelverket tydligare och mer transparent, bland annat i fråga om vem som kan få bidrag och under vilka omständigheter bidrag inte får lämnas. Slutligen införs bestämmelser för att regelverket ska harmonisera med EU-rätten i fråga om statligt stöd av mindre betydelse.

Miljödepartementet

Miljödepartementet arbetar med frågor som rör minskade klimatutsläpp, en giffri vardag och att stärka den biologiska mångfalden på land och i vatten. Departementet ansvarar också för frågor som rör kretslopp och avfall, strålsäkerhet, skydd och skötsel av värdefull natur samt internationellt miljösamarbete.

Kontakt

Presskontakter hos klimat- och miljöminister samt vice statsminister

Isabella Lövin:

Pressekreterare Jakob Lundgren

Tfn 072-206 08 92

Pressekreterare Robert Englund

Tfn 073-044 89 65

Ändrade förutsättningar för klimatbonus vid köp av bil

Ändring: Förordningen (2017:1334) om klimatbonusbilar

SFS: 2019:1262

Ikraftträdande: 1 januari 2020

Genom ändringarna kan en klimatbonus ges även för bilar som tidigare godkännts men som efter godkännandet har ändrats och sedan godkännts vid en så kallad registreringsbesiktning. Det kan till exempel avse en elbil där hyllor monteras i efterhand eller en fabriksny bilsbil som konverterats till gasbil. Gränsvärdet för hur mycket koldioxid en klimatbonusbil får släppa ut ändras från 60 till 70 gram koldioxid per kilometer och beräkningsmodellen för bonusen ändras något. Ändringarna när det gäller gränsvärden görs med anledning av att mätmetoden WLTP (Worldwide Harmonized Light Vehicle Test Procedure) tillämpas från och med den 1 januari 2020 för lätta fordon som blir skattepliktiga för första gången.

Naturvårdsverket utses till ansvarig myndighet för verifiering och rapportering av utsläppsdata från flygverksamhet

Ändring: Förordningen (2004:1205) om handel med utsläppsrätter

SFS: 2019:660

Ikraftträdande: 1 januari 2020

Den Internationella civila luftfartsorganisationen (ICAO) har antagit ett globalt styrmedel för utsläpp från flygverksamhet, kallat Corsia. Regelverket

innefattar övervakning, rapportering och verifiering av utsläpp. Europeiska kommissionen har antagit bestämmelser som reglerar verifiering och rapportering av dessa utsläppsdata på EU-nivå. Genom ändringen i förordningen utses Naturvårdsverket till behörig myndighet för att hantera dessa uppgifter. Ändringen utgör ett led i genomförandet av Corsia.

Förbättrat genomförande av avfallsdirektivet

Ändring: Miljöbalken

Beslutsunderlag: Prop 2019/20:22 Förbättrat genomförande av avfallsdirektivet

SFS: 2019:1263

Ikraftträdande: 1 januari 2020

Ändringarna innebär bland annat att en verksamhet för behandling av avfall som är tillstånds- eller anmälningspliktig bara får tillåtas om det finns skäl att anta att behandlingen kommer att uppfylla vissa krav i 15 kap. miljöbalken. Det anges även att avfall ska hanteras så att hanteringen inte skadar eller orsakar risk för skada på människors hälsa eller miljön. Det införs exempel på omständigheter som särskilt ska beaktas. Vad som är en biprodukt förtydligas så att lydelsen bättre motsvarar lydelsen i direktivet. Det införs också ett krav på att ett tillstånd att behandla avfall ska innehålla villkor för avslutande av verksamheten och efterbehandling.

Näringsdepartementet

Näringsdepartementet ansvarar för frågor som rör bolag med statligt ägande, näringsliv, innovation, landsbygd, livsmedel och regional tillväxt.

Kontakt

Presskontakt hos näringsminister Ibrahim Baylan:

Pressekreterare Sara Khatemi

Tfn 076-129 67 08

Presskontakt hos landsbygdsminister Jennie Nilsson:

Pressekreterare Simon Andersson

Tfn 073-032 60 36

Stöd till fiskare som drabbades av torskstoppet i Östersjön

Ny förordning: Förordning om stöd med anledning av förbudet att fiska torsk i Östersjön

SFS: 2019:621

Ikraftträdande: 31 oktober 2019

Den nya förordningen innehåller bestämmelser om statligt stöd för att kompensera fiskeföretag för inkomstbortfall till följd av Europeiska kommissionens beslut att förbjuda torskfiske i delar av Östersjön under andra halvåret 2019. Stödet lämnas för inkomstbortfall med belopp som Jordbruksverket räknar fram.

Socialdepartementet

Socialdepartementet ansvarar för frågor som rör samhällets välfärd. De handlar om att främja människors hälsa och samtidigt se till att sjuka får den vård de behöver. De omfattar försäkringar för att människor ska vara ekonomiskt trygga när de är sjuka, äldre eller när barnen är små. Frågor om individ- och familjeomsorg, stöd till personer med funktionsnedsättning och äldreomsorg ingår också. Dessutom arbetar departementet med rättigheter för personer med funktionsnedsättningar och med frågor om premiepensionssystemet.

Kontakt

Presskontakt hos socialminister Lena Hallengren:

Pressekreterare Jasmina Sofic

Tfn 073-085 72 64

Presskontakt hos socialförsäkringsminister Ardalan Shekarabi:

Pressekreterare Viktor Nyberg

Tfn 073-051 03 71

Andning blir ett grundläggande behov som kan ge rätt till personlig assistans

Ändring: Lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade
Beslutsunderlag: Prop. 2018/19:145 Personlig assistans för hjälp med andning

SFS: 2019:618

Ikraftträdande: 1 november 2019

Ändringen innebär att hjälp med andning utgör ett sådant grundläggande behov som kan ge rätt till personlig assistans enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. Ändringen har sin grund i januariavtalet, den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet.

Möjligheten att få garantipension fortsatt utbetald till EES och Schweiz samt till Förenade kungariket förlängs

Ändring: Socialförsäkringsbalken och lagen (2019:168) om sociala trygghetsförmåner efter det att Förenade kungariket har lämnat Europeiska unionen

Beslutsunderlag: Prop. 2018/19:131 Ytterligare fortsatt utbetalning av garantipension inom EES och Schweiz samt inom Förenade kungariket
SFS: 2019:644–648

Ikraftträdande: 31 december 2019 och 1 januari 2020

Garantipension och garantipension till omställningspension kan fortsatt betalas ut till personer bosatta inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller i Schweiz till utgången av 2020 (se även prop. 2017/18:275). Vidare kan sådana förmåner fortsatt betalas ut till personer i Förenade kungariket Storbritannien och Nordirland efter landets utträde ur Europeiska unionen och till utgången av 2020, om utträdet sker med ett utträdesavtal (se även prop. 2018/19:53). Detta innebär att de tillfälliga regleringar som gäller sedan tidigare förlängs med ett år.

Riktålder förs in som nytt åldersbegrepp

Ändring: Socialförsäkringsbalken och lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter

Beslutsunderlag: Prop. 2018/19:133 En riktålder för höjda pensioner och följsamhet till ett längre liv

SFS: 2019:649–650

Ikraftträdande: 1 december 2019 och 1 januari 2020

Ett nytt åldersbegrepp benämnt riktålder för pension förs in i socialförsäkringsbalken. Riktåldern för pension beräknas med ledning av medellivslängden i Sverige och fastställs för varje år. Avsikten är att riktåldern på sikt ska styra de pensionsrelaterade åldersgränserna i pensionssystemet och i angränsande trygghetssystem. Riktåldern är även tänkt att fungera som ett riktmärke för de försäkrades individuella pensionsbeslut.

Vidare höjs åldersgränsen för när inkomstgrundad ålderspension tidigast kan lämnas från 61 till 62 år. Vissa anpassningar till höjningen av åldersgränsen för rätten att kvarstå i anställning görs också. Dessutom höjs åldersgränsen för när kommuner får tillhandahålla servicetjänster utan föregående behovsprövning från 67 till 68 år.

Utbildningsdepartementet

Utbildningsdepartementet ansvarar för regeringens utbildnings och forskningspolitik. Departementet arbetar med frågor som exempelvis handlar om skolresultat, lärarförsörjning och etablering av nyanlända i skolan. Departementet arbetar även med frågor om bland annat universitets och högskolors verksamhet, forskningsfinansiering och studiefinansiering.

Kontakt

Presskontakter hos utbildningsminister Anna Ekström:

Pressekreterare Anja L Sundberg

Tfn 076-116 77 45

Presskontakt hos minister för högre utbildning och forskning Matilda

Ernkrans:

Pressekreterare Amanda Borg

Tfn 072-225 48 44

En särskild nämnd ska utreda misstankar om oredlighet i forskning

Ny lag: Lagen om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning

Beslutsunderlag: Prop. 2018/19:58 Ny ordning för att främja god sed och hantera oredlighet i forskning

SFS: 2019:504

Ikraftträdande: 1 januari 2020

Den nya lagen innebär att en särskild nämnd ska utreda misstankar om oredlighet i forskning. Lagen innehåller också krav på att forskaren ansvarar för att följa god forskningssed i sin forskning och att forskningshuvudmännen, de statliga myndigheter och fysiska eller juridiska personer i vars verksamhet forskningen bedrivs, har det övergripande ansvaret för att forskningen sker i enlighet med god forskningssed. Det nya systemet omfattar bland annat statliga universitet och högskolor, statliga myndigheter, kommuner, landsting och enskilda utbildningsanordnare.

Etikprövning av forskning – tydligare regler och skärpta straff

Ändring: Lag om ändring i lagen (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor (etikprövningslagen)

Beslutsunderlag: Prop. 2018/19:165 Etikprövning av forskning – tydligare regler och skärpta straff

SFS: 2019:000

Ikraftträdande: 1 januari 2020

Syftet med ändringarna i etikprövningslagen är att skärpa och förtydliga bestämmelserna. Ändringarna innebär att lagens definition av forskning, utöver vetenskapligt experimentellt eller teoretiskt arbete, även ska innefatta vetenskapliga studier genom observation.

Ändringarna innebär vidare att en forskningshuvudman, exempelvis en statlig myndighet, ska vidta förebyggande åtgärder i syfte att forskning inom den egna verksamheten inte utförs i strid med bestämmelserna i etikprövningslagen. Till exempel ska huvudmannen se till att det finns nödvändigt tillstånd att utföra forskningen.

Straffmaximum för den som uppsåtligen utför forskning utan ett etikgodkännande höjs från fängelse i sex månader till fängelse i två år. Samma straffskala införs för en forskningshuvudman som uppsåtligen låter bli att vidta förebyggande åtgärder. Straffansvar införs även för sådana brott mot etikprövningslagen som begås av grov oaktsamhet.

Tydligare avskrivningsmöjlighet för vissa som har studielån och låga inkomster

Ändring: Studiestödslagen (1999:1395)

Beslutsunderlag: Prop. 2019/20:1 Budgetpropositionen för 2020

SFS: 2019:000

Ikraftträdande: 1 januari 2020

Avskrivning av studielån har enligt praxis kunnat ske för låntagare som har hel sjukersättning och en sammanlagd inkomst som är lägre än 2,5 prisbasbelopp. En tidigare höjning av garantinivån för hel sjukersättning medför att den nu är högre än 2,5 prisbasbelopp. Genom ändringen säkerställs att låntagare som har hel sjukersättning och en sammanlagd inkomst som inte överstiger denna garantinivå alltid ska kunna få sina studielån avskrivna, även om den sammanlagda inkomsten överstiger 2,5 prisbasbelopp.

Barn till beskickningsmedlemmar får rätt till förskoleklass

Ändring: Lag om ändring i skollagen (2010:800)

Beslutsunderlag: Prop. 2018/19:166 Rätt till utbildning i förskoleklass för barn till beskickningsmedlemmar från tredjeländ

SFS: 2019:801

Ikraftträdande: 1 januari 2020

Barn till beskickningsmedlemmar, såsom diplomater, även från länder som inte omfattas av EU-rätten får rätt att gå i förskoleklass i Sverige. Därigenom får dessa sexåringar samma rätt som andra barn i Sverige att avgiftsfritt ta del av utbildningen i förskoleklassen. Någon skolplikt gäller dock inte för dessa barn. I förskoleklassen förbereds eleverna för fortsatt utbildning i främst grundskolan.

Skolverket ska kunna föreskriva tekniska krav för att möjliggöra nationella digitala prov framöver

Ändringar: Skolförordningen (2011:185), gymnasieförordningen (2010:2039) och förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning

Beslutsunderlag: Prop. 2017/18:14 Nationella prov – rättvisa, likvärdiga, digitala

SFS: 2019:687–689

Ikraftträdande: 20 december 2019

Ändringarna innebär ett förtydligande av bemyndigandena för Skolverket att meddela föreskrifter om nationella prov i de olika skolformerna. Syftet med ändringarna är att tydliggöra att Skolverket ska kunna föreskriva tekniska krav för huvudmännens deltagande i nationella prov. Detta är nödvändigt för att digitala prov ska kunna genomföras framöver.

Statsbidrag ges för anställning av lärarassistenter

Ny förordning: Förordning om statsbidrag för anställning av lärarassistenter

SFS: 2019:551

Ikraftträdande: 1 augusti 2019

Syftet med statsbidraget är att utöka antalet lärarassistenter i skolorna. Lärarassistenter är personal som avlastar lärarna så att lärarna kan ägna sig åt undervisning och uppgifter som hör till undervisningen. Statsbidraget kan ges dels för att utöka antalet lärarassistenter hos en huvudman, dels för att bibehålla det utökade antalet lärarassistenter som huvudmannen tidigare har

fått bidrag för. Ett av villkoren för att få statsbidraget är att huvudmannen själv finansierar minst hälften av kostnaderna för de lärarassistenter som huvudmannen får bidrag för.

Försöksverksamheten med spetsutbildningar förlängs med två år

Ändringar: Förordningen (2011:355) om försöksverksamhet med riksrekryterande spetsutbildning i grundskolans högre årskurser och förordningen (2008:793) om försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning

Beslutsunderlag: Statens skolverks redovisning av uppdrag om utvärdering av försöksverksamhet med spetsutbildning (U2019/01684/GV)

SFS: 2019:570–571

Ikraftträdande: 1 januari 2020

Sedan 2009 respektive 2012 finns en försöksverksamhet med spetsutbildningar i grundskolans högre årskurser och i gymnasieskolan. Spetsutbildningarna syftar till att ge elever möjlighet till särskild fördjupning och breddning inom ett visst ämne eller ämnesområde, till exempel matematik eller språk. Ändringarna innebär att försöksverksamheten förlängs med två år. Därmed kommer förordningarna att gälla utbildningar som påbörjas innan den 1 juli 2024.

Förlängningen hänger samman med att Skolverket fått i uppdrag att föreslå hur försöksverksamheten med spetsutbildningar kan ersättas av permanenta spetsutbildningar. Ändringarna har sin grund i januariavtalet, den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet.

Utrikesdepartementet

Utrikesdepartementet ansvarar, tillsammans med utlandsmyndigheterna, för Sveriges förbindelser med andra länder. På Utrikesdepartementet formuleras de handlingsalternativ som ligger till grund för regeringens ställningstaganden i utrikes- och biståndspolitiska frågor samt i frågor om internationell handelspolitik.

Kontakt

Presskontakter hos utrikesminister Ann Linde:

Pressekreterare Klara Linder

Tfn 073-072 59 27

Pressekreterare Mikael Lindström

Tfn 073-078 52 60

Presskontakt hos ministern för internationellt utvecklingssamarbete Peter Eriksson:

Pressekreterare Hanna Hessling

Tfn 072-557 38 01

Presskontakt hos utrikeshandelsminister och minister med ansvar för nordiska frågor Anna Hallberg:

Pressekreterare Hanna Alexandersson

Tfn 073-081 76 85

Till årsskiftet 2019/2020 träder inga lagar i kraft inom Utrikesdepartementets ansvarsområden.